

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 32P/74/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8322200494
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Steinsdorferová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2023:8322200494.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica v konaní pred sudcom Mgr. Ingrid Steinsdorferovou, v právnej veci starostlivosti o maloletého A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom u otca, v konaní zastúpený opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, dieťa matky D. E. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A., E. X a otca E. F. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. G., H. XX, o zmenu výchovného prostredia takto

rozhodol:

I. Súd maloletého A. B. C., nar. XX.XX.XXXX z v e r u j e do osobnej starostlivosti otca s tým, že obaja rodičia sú oprávnení maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach, každý samostatne.

II. Matka je p o v i n n á prispievať na výživu maloletého A. B. C., nar. XX.XX.XXXX výživným vo výške 30 % sumy životného minima na nezaopatrené, neploleté dieťa, určené osobitným zákonom, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia.

III. Styk matky s maloletým sa n e u p r a v u j e .

IV. Súd návrh otca vo zvyšku z a m i e t a .

V. Týmto zároveň dochádza k z m e n e rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 37P/14/2017-77 zo dňa 19.04.2017 vo výroku o výchove a výžive maloletého a rozsudku Okresného súdu Svidník, č. k. 5P/86/2017-248 zo dňa 08.03.2019 vo výroku o úprave styku.

VI. Súd p r i z n á v a znalcovi z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, E. E. E., s miestom výkonu činnosti I., J. A. X, zapísaného v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov Ministerstva spravodlivosti SR pod evidenčným číslom 915182 znalečné vo výške 380 eur.

VII. Súd u p r a v u j e učtáreň Okresného súdu Banská Bystrica, aby znalcovi z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, E. E. E., s miestom výkonu činnosti I., J. A. X, zapísaného v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov Ministerstva spravodlivosti SR pod evidenčným číslom 915182, vyplatila trovy znaleckého dokazovania v sume 380 eur z rozpočtových prostriedkov súdu na účet vedený v A. A., B., IBAN: A. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, VS: 22023.

VIII. Štát n e m á nárok na náhradu trov konania.

IX. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Otec návrhom podaným dňa 16.02.2022 sa domáhal zmeny výchovného prostredia s tým, že matka bude povinná prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 100 eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k jeho rukám a zároveň bude upravený styk matky s maloletým na každý nepárny týždeň od piatku 18.00 h do nedele 16.00 h a počas letných, vianočných, veľkonočných, jarných prázdnin. Návrh odôvodnil tým, že matka trpí psychickými problémami, ktoré ju vedú k pocitom, že je prenasledovaná, zneužívaná, trávená alebo okradnutá, čo ju paralyzuje do tej miery, že nevie viesť riadny, plnohodnotný život, nevie si nájsť stále zamestnanie, izoluje sa a izoluje tak aj maloletého, bráni mu chodiť do školy, nedokáže mu vytvoriť stabilný denný režim, a teda podľa jeho laického názoru, stratila spôsobilosť na riadnu výchovu maloletého. Ďalej v návrhu uviedol, že bol kontaktovaný školou maloletého, Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Medzilaborciach z dôvodu, že maloletý nenavštevuje školu, evidujú u neho 90 neospravedlnených hodín, matka s nimi nekomunikuje, vyhýba sa kontaktu so školou. Dňa 12.11.2021 podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorému Okresný súd v Humennom vyhovel. Maloletého od matky prevzal 11.02.2022 a od tohto obdobia maloletý ostal u neho v Banskej Bystrici. Otec po doručení znaleckého posudku vypracovaného za účelom posúdenia duševného stavu matky navrhol styk matky s maloletým neupraviť s odôvodnením, že je to jediné rozumné východisko. Zároveň poukázal na zdravotný stav matky, ktorý sa nezlepšuje, zhoršuje sa, lebo neužíva liečbu, rodinné vzťahy sa hrotia. Matka nemá jeho dôveru na zverenie maloletého na styk s ňou bez inej osoby, ktorej by dôveroval.

2. Matka sa zúčastnila len jedného nariadeného pojednávania, na ktorom uviedla „Ja súhlasím radšej so zverením maloletého do starostlivosti otca, ako by mal byť zverený do detského domova. Tak sa mi vyhrážali, že mi zoberú deti.“ Z nasledujúceho pojednávania nariadeného na deň 17.01.2023 sa ospravedlnila z dôvodu, že sa jej nedá zo Stropkova prísť, nastúpila prvý deň do práce a z pojednávania nariadeného na deň 19.09.2023 sa ospravedlnila mailom zo dňa 19.09.2023 o 7.23 h, v ktorom uviedla: „Dnes som sa chcela zúčastniť pojednávania, ale nebudem to stíhať kvôli úrazu ktorý mi spôsobila osoba vo výkone väzby. Ospravedlňujem sa aj za toho človeka, ..“

3. Rodičia pred nariadením pojednávania sa zúčastnili informatívneho stretnutia dňa 30.05.2022, na ktorom sa dohodli na osobnom styku matky s maloletým na každý nepárny týždeň v kalendárnom roku od piatku 17.00 h do nedele 18.00 h a na telefonickom styku matky s maloletým každý deň v kalendárnom roku od 19.00 h do 19.30 h. Na druhé informatívne stretnutie dňa 01.07.2022 sa dostavila len matka, otec sa ospravedlnil. Matka v rámci druhého informatívneho stretnutia uviedla, že jej styk s maloletým sa v zmysle dohody na prvom informatívnom stretnutí realizoval, zároveň sa s otcom dohodli na jej styku s maloletým počas letných prázdnin v rozsahu dvoch týždňov.

4. Z výsluchu otca vyplynulo, že odo dňa 12.02.2022 zabezpečuje osobnú starostlivosť o maloletého, ktorú zvláda, maloletý ho rešpektuje, maloletému zabezpečil základnú školu v Banskej Bystrici, pediatra, zubára, u ktorého s maloletým absolvoval preventívnu prehliadku, maloletému podpisuje žiacku knižku, chodí na rodičovské združenia. Otec pozná povahu maloletého, ktorého charakterizoval ako zvedavého, veľa sa pýta, vo vnútri citlivého, zaujíma ho technika, v tomto obdivuje plnoletého brata, ktorý v tom vyniká, snaží sa mu napodobniť, je tiež bojazlivejší, zhovorčivý. Otec pozná obľúbené jedlo maloletého, činnosť, ktorou je kreslenie, hranie sa na Minecraft-e. Otec žije v domácnosti s plnoletým synom (bratom maloletého), svojou priateľkou a ich spoločným synom, s ktorými má dobrý vzťah. Matka, odkedy je maloletý v jeho starostlivosti, bola s maloletým v pravidelnom kontakte každý nepárny týždeň v roku od piatku 17.00 h do nedele 18.00 h. Počas letných prázdnin roku 2022 bola matka s maloletým po dobu dvoch týždňov v mesiaci júl dvoch týždňov v mesiaci august, maloletý sa vrátil fyzicky, psychicky v poriadku, len sa sťažoval slovne na matku v tom, že hovorí, že niekto im škodí, ubližuje. V priebehu konania došlo k incidentu dňa 25.09.2022, kedy matka maloletého nebola schopná doviesť maloletého zo Stropkova, štyrikrát ho kontaktovala, že vyrážajú, až nakoniec okolo 20.00 – 20.30 h mu poslala správu, že sú v Tesco v Stropkove, že nevie, čo má robiť, že sa necíti dobre. Na základe toho maloletého odhlásil zo školy a s matkou sa dohodli, že ho dovezie nasledujúci deň v pondelok, kedy ho dovezla až od 20.30 h. Od tohto incidentu styk matky s maloletým sa realizoval iba formou videohovoru, osobne sa matka s maloletým stretla zhruba trikrát, kedy trávila s ním dopoludnie. Počas zimných prázdnin v roku 2022 maloletý bol v domácnosti matky v Stropkove od 30.12.2022 do 06.01.2023, kedy matka si po maloletého prišla a 06.01.2023 maloletého priviezol plnoletý syn z dôvodu, že matka nevedela už maloletého vrátiť. Od 06.01.2023 sa styk matky s maloletým realizoval jedenkrát, kedy matka s maloletým strávila dopoludnie alebo popoludnie v rozsahu 3 – 4 hodín a druhýkrát išlo o neplánované stretnutie, kedy sa maloletý s matkou stretol. Maloletý aj naďalej má zabezpečený videohovor s matkou,

ak nie každý deň, tak každý druhý deň, na ktorý reaguje rôzne. Matka pri videohovore deklaruje svoj záujem stretnúť sa s maloletým, ale nikdy k nijakej dohode nedošlo okrem dohody letných prázdnin, kedy maloletý mal byť u nej druhý prázdninový týždeň. Matka však dohodnutý deň a ani nasledujúci deň si po maloletého neprišla. K režimu maloletého otec uviedol, že počas pracovného týždňa maloletý vstáva o 6.30 h, zo školy chodí o 15.30 h. Na ďalší deň do školy sa pripravuje hneď keď príde domov, niekedy je to pol hodinka, niekedy je to viac. O 20.00 h musí byť už pripravený v posteli a o 20.30 h sa zhasína. Počas víkendov maloletý vstáva medzi 7 – 9.00 h, spávať chodí o 21.00 h. Na pondelňajšie vyučovanie sa pripravuje hneď v piatok, v prípade, že je toho veľa, tak si to rozdelia na sobotu a nedeľu, je to doobeda v čase od zhruba 10.00 h do 11.00 h. Obed spravidla mávajú medzi 12. – 13.00 h. Maloletý má v súčasnosti 10 rokov, navštevuje 4. ročník základnej školy. K výdavkom na maloletého otec uviedol, že pozostávajú z poplatku za školský klub jeden mesiac 10 eur, druhý mesiac 20 eur, stravného mesačne 15 eur, oblečenia, obuvi ročne 200 eur, kreditu na mobilný telefón 5 eur mesačne. Do školy maloletému sa zatiaľ uhradili poplatky v sume 20 eur. V rámci školy má maloletý bezplatný krúžok Ateliérika a florbal. K svojim osobným majetkovým pomerom otec uviedol, že je vlastníkom 4-izbového bytu, vlastní dve osobné motorové vozidlá. Mesačné výdavky na bývanie vyčíslil na 100 eur mesačne elektrika, služby spojené s užívaním bytu 100 eur mesačne, hypotéka 600 eur mesačne. V domácnosti žije s priateľkou, ktorá je na materskej dovolenke a pracuje na čiastočný úväzok, pričom k jej príjmu sa nevedel vyjadriť. Okrem maloletého A. B. má vyživovaciu povinnosť na plnoletého syna E., ktorý je diaľkovým študentom vysokej školy v Zlíne, a na maloletú K. A.. Je SZČO, pracuje v oblasti ľudských zdrojov a svoj čistý mesačný príjem vyčíslil na 1.800 eur netto. Na maloletého poberá rodinné prídavky, uplatňuje si daňový bonus.

5. Matka vo výsluchu na pojednávaní potvrdila, že otec zabezpečuje starostlivosť o maloletého od februára alebo apríla 2022. Od februára 2022 sa na maloletého bola informovať v škole 2 – 3x, naposledy vo februári 2022, bola v osobnom kontakte s riaditeľkou. Výpis z účtu poisťovne maloletého zo zdravotnej poisťovne nežiadala, lebo má technický problém s mobilom, v mobile má aplikáciu zdravotnej poisťovne Dôvera a tam by jej mali chodiť výpisy z účtu poisťovne maloletého. S maloletým sa stretáva cez prázdniny, kedy s ním bola 2 týždne, kvôli čomu prišla o prácu, a to prvé dva júlové týždne a prvé dva augustové týždne. Okrem toho s maloletým bola v telefonickom kontakte skoro každý deň. Z výsluchu matky vyplynulo, že od prevzatia starostlivosti otca o maloletého, matka 5x zmenila bydlisko. K svojim osobným majetkovým pomerom uviedla, že vlastní jedno osobné motorové vozidlo, je podielovým spoluvlastníkom rodičovského domu v Stropkove v jednej polovici. Okrem maloletého A. B. má vyživovaciu povinnosť na plnoletého syna E., na ktorého má určené výživné vo výške 100 eur.

6. Zo správy zo sociálneho šetrenia zo dňa 12.09.2022, 10.01.2023, 13.09.2023, záznamu z pohovoru s maloletým zo dňa 13.06.2022, výsluchu opatrovníka na pojednávaní vyplynulo, že v starostlivosti otca o maloletého neboli zistené žiadne nedostatky. Otec má pre výchovu maloletého vytvorené vhodné bytové podmienky. V rámci sociálneho zisťovania bol dvakrát vykonaný aj pohovor s maloletým, z ktorého vyplynulo, že má dobrý vzťah k obidvom rodičom, v domácnosti otca je spokojný, chce s ním aj naďalej bývať. Opatrovník odporučil súdu návrhu otca vyhovieť, t. j. maloletého zveriť do jeho osobnej starostlivosti, matku zaviazat' prispievať na výživu maloletého primeraným výživným a styk matky s maloletým neupravovať vzhľadom na závery znaleckého dokazovania a nenastúpenie matky na liečbu.

7. Z pohovoru s maloletým vykonaný súdom len za prítomnosti opatrovníka vyplynulo, že maloletý má vzťah k obidvom rodičom. Maloletý potvrdil, že keď s matkou bývali v Medzilaborciach, matka ho nedávala do školy, s matkou sa stretával každý druhý víkend dovtedy, kým raz od matky prišiel nie v nedeľu, ale v pondelok, a vtedy prestal chodiť na víkendy k matke. Taktiež potvrdil, že na Silvestra roku 2022 bol u matky asi týždeň, počas ktorého rozprávala „blbosti“, že niekto kradne. Počas tohto obdobia sa o neho starala matka aj dedko. Matku väčšinou on budil o 9.00 h alebo 10.00 h. Maloletý potvrdil, že s matkou si volajú každý večer. Maloletý prejavil záujem stretávať sa s matkou každý druhý týždeň od piatku alebo soboty do nedele, počas letných prázdnin by sa po dvoch týždňoch striedal u matky a otca, počas zimných prázdnin by bol u matky týždeň a pol, keby boli tri týždne a keby boli dva týždne, tak týždeň u matky, jarné prázdniny na polovicu.

8. Z charakteristiky na maloletého zo školského zariadenia zo dňa 24.10.2022 vyplynulo, že maloletý nemá v oblasti výchovno-vzdelávacích výsledkov ťažkosti, maloletý sa výrazne zlepšil v jednotlivých predmetoch, v rámci prípravy na vyučovanie je svedomitý, domáce úlohy má vždy načas. Do školy chodí

vždy upravený a pripravený. Rodičovských združení sa zúčastňuje otec, ktorý tiež hradí všetky potrebné poplatky a spolupráca s ním je veľmi dobrá.

9. Z pripojeného spisu vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod spis. zn. 38Pu/2/2022 vyplýva, že uznesením, spis. zn. 38Pu/2/2022-17 zo dňa 22.02.2022, právoplatné dňa 16.03.2022 súd vyslovil, že prevzatie matky maloletého do zdravotníckeho zariadenia bolo prípustné.

10. Z uznesenia Okresnej prokuratúry Humenné zo dňa 11.06.2022, spis. zn. Pv 1003/21/7702-22, bolo trestné stíhanie voči matke zastavené z dôvodu, že matka nebola v čase činu pre nepričetnosť trestne zodpovedná. Matka bola trestne stíhaná pre prečin ohrozenia mravnej výchovy mládeže tým, že maloletému neumožňovala návštevu školy. V rámci trestného konania bolo vykonané znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, zo záverov ktorého vyplynulo, že matka trpí paranoidnou schizofréniou, znalec navrhol uložiť matke ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou. Matke bolo uznesením Okresného súdu Humenné, spis. zn. 3Nt 6/2022-8 zo dňa 07.09.2022 uložené ochranné psychiatrické liečenie ambulantnou formou, na ktoré podľa oznámenia Okresného súdu Humenné zo dňa 18.09.2023 doposiaľ nenastúpila.

11. V prejednávanej veci súd nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, za účelom posúdenia duševného stavu matky a jej schopnosť zabezpečovať starostlivosť o maloletého. Zo znaleckého posudku zapísaného znalcom v znaleckom denníku pod č. 2/2023 vyplynulo, že matka trpí duševným ochorením, jedná sa o dlhodobé prebiehajúce psychické ochorenie, pri ktorom je narušený kontakt s realitou. Matka bola dvakrát hospitalizovaná so záverečnou diagnózou paranoidná schizofrénia. V čase vyšetrenia matky dňa 04.05.2023 znalec zistil u matky dominovanie paranoidne perzekučných bludných obsahov v myslení, psychotickú alteráciu, osobnosti s vplyvom na správanie a odporučal bezpodmienečné započatie výkonu ochrannej liečby psychiatrickej ambulantnou formou, s nastavením liečby psychofarmakami. Vo veciach poskytovania osobnej starostlivosti o maloletého, vybavovania svojich záležitostí v oblasti rozhodovania o svojich záležitostiach a osobných záležitostiach maloletého, rozhodovania o správe majetku maloletého, je aktuálne jej spôsobilosť zachovaná. Psychický stav matky ovplyvňuje jej schopnosť poskytnúť maloletému primeranú osobnú starostlivosť, preto znalec odporučil pravidelný dispenzár matky u ambulantného psychiatra a užívania predpísanej medikácie. Za tohto predpokladu je šanca primeraného plnenia si základných rodičovských povinností zachovaná. Vzhľadom na aktuálny psychický stav je matka schopná poskytnúť maloletému osobnú starostlivosť počas styku v rozsahu navrhovanom otcom za predpokladu dodržiavania pravidiel určených súdom. Znalec zároveň konštatoval, že v prípade nespolupráce v ambulantnej liečbe a pri neužívaní predpísanej medikácie je prognóza ďalšieho vývoja psychického stavu matky nepriaznivá.

12. Zo správ z júla 2023 vyplýva, že matka nie je vedená ako uchádzačka o zamestnanie, nie je poberateľkou žiadnych štátnych sociálnych dávok, nie je poberateľkou dôchodkovej, nemocenskej, úrazovej dávky, dávky v nezamestnanosti, nepožiadala o invalidný dôchodok. Podľa lustrácie v Sociálnej poisťovni matka nie je zamestnaná.

13. V priebehu konania matka bola zamestnaná v obchodnej spoločnosti Spasiteľ SK, s.r.o. od 08.09.2022 do 21.09.2022, kde podľa pracovnej charakteristiky pracovný pomer s ňou bol rozviazaný v skúšobnej dobe z dôvodu, že matka nebola ochotná dodržiavať odborné, etické postupy, čím ohrozovala meno jej zamestnávateľa a spôsobila stres svojím spolupracovníkom. Následne matka bola zamestnaná od 15.10.2022 do 27.10.2022 na plný úväzok v Dr.Max 207 s.r.o., kde k skončeniu pracovného pomeru došlo v skúšobnej dobe zo strany zamestnávateľa.

14. Z oznámenia Daňového úradu Banská Bystrica vyplynulo, že otec ako SZČO za rok 2022 dosiahol príjmy z podnikania vo výške 99.021,49 eura, výdavky mal vo výške 70.307,97 eura, čiastkový základ dane 28.713,52 eura a daň znížená o daňový bonus vo výške 3.903,93 eura.

15. Z pripojených spisov vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 37P/14/2017-77 zo dňa 19.04.2017 bolo manželstvo rodičov maloletého rozvedené. Na čas po rozvode bola schválená rodičovská dohoda, na základe ktorej bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky, otec sa zaviazal prispievať na výživu maloletého sumou 200 eur a zároveň bol upravený styk otca s maloletým. Následne rozsudkom Okresného súdu Svidník, č. k. 5P/86/2017-248 zo dňa 08.03.2019

bol zmenený styk otca s maloletým. Uznesením Okresného súdu Humenné, spis. zn. 10P/29/2022-49 zo dňa 11.02.2022 súd maloletého dočasne odovzdal do osobnej starostlivosti otca, matku zaviazal prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na neplnoleté, nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona mesačne od právoplatnosti rozhodnutia a zároveň styk matky s maloletým neupravil. Už vtedy súd konštatoval neprimerané správanie matky voči kolíznemu opatrovníkovi, ktorá neadekvátne reagovala a opatrovníkovi neumožnila vykonať šetrenie v jej domácnosti. Komunikácia matky s kolíznym opatrovníkom, ošetrojúcim lekárom, učiteľským zborom už v tom čase nasvedčovali tomu, že matka má zrejme zdravotné problémy psychického charakteru, ktoré skresľujú, resp. ovplyvňujú jej vnímanie reality a následne jej konanie. Matka maloletého nedávala do školy.

16. Podľa § 5 Zákona o rodine, vyhlásenie o uzavretí manželstva urobia snúbenci pred osobou vykonávajúcou činnosť duchovného registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti ako príslušným orgánom. Manželstvo pred orgánom cirkvi sa uzaviera v kostole alebo na inom vhodnom mieste určenom vnútornými predpismi cirkvi alebo náboženskej spoločnosti na náboženské obrady alebo náboženské úkony. Ak je život jedného zo snúbencov priamo ohrozený, manželstvo možno uzavrieť na ktoromkoľvek vhodnom mieste. Orgán cirkvi, pred ktorým bolo manželstvo uzavreté, je povinný do troch pracovných dní doručiť zápisnicu o uzavretí manželstva s uvedením skutočností podľa osobitných predpisov matričného úradu, v ktorého obvode bolo manželstvo uzavreté.

17. Podľa § 28 ods. 1, 2 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa, zastupovanie maloletého dieťaťa, správa majetku maloletého dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

18. Podľa § 43 ods. 2, 3 Zákona o rodine, dieťa je povinné svojim rodičom prejavovať primeranú úctu a rešpektovať ich. Ak dieťa žije v domácnosti s rodičmi, je povinné podieľať sa osobnou pomocou na spoločných potrebách rodiny a prispievať na úhradu potrieb rodiny podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa je ďalej povinné spolupracovať so svojimi rodičmi v záujme starostlivosti o neho a jeho výchovu, plniť si svoje vzdelávacie povinnosti primerane svojim schopnostiam a vyvarovať sa spôsobu života, ktorý by mohol byť preň ohrozujúci, najmä užívania látok, ktoré poškodzujú jeho telesné a duševné zdravie.

19. Podľa § 26 Zákona o rodine, Ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

20. Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5 Zákona o rodine, Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. 13). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

21. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

22. Podľa § 25 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvoze; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

23. Rodičovské práva a zároveň povinnosti tak, ako sú vymedzené v ustanovení § 28 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia nadobúdajú narodením dieťaťa. Jedným z týchto rodičovských práv a povinností je aj sústavná, dôsledná starostlivosť, výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa. Starostlivosť o zdravie a starostlivosť o všestranný vývoj maloletého dieťaťa predstavujú osobitný súbor práv a povinností rodičov, s ktorým korešpondujú práva a povinnosti dieťaťa uvedené v ustanovení § 43 ods. 2, 3 Zákona o rodine. Jedným z povinností, ale aj zároveň práv maloletého je plniť si svoje vzdelávacie povinnosti primerane svojim schopnostiam. Rodičia pri výkone svojich rodičovských práv sú povinní chrániť záujem maloletého dieťaťa. Súd pri svojom rozhodovaní je viazaný aj judikatúrou Európskeho súdneho dvora, ktorý sa zaoberal pojmom záujem maloletého dieťaťa vo svojej judikatúre pripomína, že medzi záujmom maloletého dieťaťa a jeho rodiča sa musí nájsť spravodlivá rovnováha. Európsky súdny dvor prisúdil zvláštny význam zvrchovanému záujmu dieťaťa, ktoré podľa svojej povahy a závažnosti môže prevážiť nad záujmom rodiča. Uvedené konštatovanie má na mysli potrebu nájdenia určitého a konkrétneho spôsobu zosúladenia toho, čo je v záujme maloletého dieťaťa, a čo je v záujme jeho rodičov. Záujem dieťaťa definuje aj Čl. 5 Zákona o rodine. Ustanovenie § 26 Zákona o rodine umožňuje súdu zmeniť súdne rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, a teda zmeny výchovného prostredia za hmotnoprávnej podmienky, že došlo k zmene pomerov. Zmena pomerov musí byť podstatná a závažného charakteru, a musí spočívať v okolnostiach takej intenzity, že prevažuje nad požiadavkou stálosti výchovného prostredia (R 97/1967).

24. Súd sa preto v prvom rade zaoberal splnením podmienky pre zmenu výchovného prostredia. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že posledná úprava výchovného prostredia bola v rámci rozvodového konania rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 37P/14/2017-77 zo dňa 19.04.2017 upravená tak, že bola schválená rodičovská dohoda ohľadom zverenia maloletého do osobnej starostlivosti matky. Matka počas svojej starostlivosti o maloletého znemožňovala návštevu školy v Medzilaborciach, pre ktoré bolo voči nej začaté trestné konanie, ktoré bolo následne zastavené z dôvodu nepríčetnosti matky, ktorá trpí paranoidnou schizofréniou. V rámci trestného konania jej bolo navrhnuté uloženie ochranného psychiatrického liečenia ambulantnou formou. O zhoršení zdravotného stavu matky svedčí aj konanie vedené na Okresnom súde Banská Bystrica pod spis. zn. 38Pu/2/2022, v rámci ktorého súd vyslovil, že prevzatie matky do zdravotníckeho zariadenia bolo v súlade so zákonom, t. j. bolo prípustné. Matka je k stanovenej diagnóze nekritická, v zmysle rozhodnutia Okresného súdu v Humennom nenastúpila na ochrannú liečbu ambulantnou formou, ktorá, ako vyplynulo zo znaleckého posudku vykonaného v rámci trestného konania, ako aj v rámci tohto konania, je nevyhnutná. Matka tak v dôsledku svojho zdravotného stavu nie je schopná maloletému poskytnúť adekvátnu starostlivosť. Počas starostlivosti o maloletého nekonala v súlade s jeho záujmom z dôvodu, že mu neumožnila vzdelávať sa, čo je v rozpore so záujmom maloletého v zmysle Čl. 5 ods. a), b), d), f) Zákona o rodine. Súd mal preukázané splnenie hmotnoprávnej podmienky v zmysle § 26 Zákona o rodine, a preto návrh otca považoval za dôvodne podaný.

25. Súd zveril maloletého do osobnej starostlivosti otca, t. j. zmenil jeho výchovné prostredie z dôvodu 1/ zabezpečovania starostlivosti o maloletého odo dňa 11.02., resp. 12.02.2022, a to na základe neodkladného opatrenia nariadeného Okresným súdom Humenné, 2/ nezistením žiadnych nedostatkov v starostlivosti otca o maloletého, čo vyplynulo z vyjadrenia opatrovníka a zo správy zo sociálneho šetrenia, 3/ zabezpečenia vzdelávania maloletého v školskom zariadení, ktoré pozitívne hodnotilo spoluprácu s otcom, prípravu maloletého na vyučovanie a konštatovalo zlepšenie vyučovacích výsledkov maloletého, 4/ vytvorenia vhodných bytových podmienok pre výchovu maloletého v jeho domácnosti, 5/ starostlivosti otca o maloletého po dobu 1,5 roka, za ktorú si maloletý v domácnosti otca vytvoril svoje sociálne, citové väzby, má v nej zaužívaný režim, 6/ opakovane vyjadrenej vôle maloletého pred opatrovníkom, súdom, ktorá bola koherentná, konzistentná. Súd pri zmene výchovného prostredia zohľadnil aj skutočnosť, že v domácnosti otca žije aj plnoletý brat maloletého, ktorý je pre neho vzorom, ako aj zdravotný stav matky, ktorý jej neumožňuje poskytovať maloletému adekvátnu starostlivosť, o čom svedčia aj vyjadrenia posledných dvoch zamestnávateľov matky, ktorí s ňou v skúšobnej dobe rozviazali pracovný pomer.

26. Súd o práve zastupovať a spravovať majetok maloletého v bežných veciach rozhodol tak, že sú na to oprávnení obidvaja rodičia, každý samostatne z dôvodu, že podľa znaleckého posudku je matka schopná vykonávať tieto rodičovské práva.

27. V priebehu konania otec navrhol neupraviť styk matky s maloletým, čo považuje za jediné rozumné riešenie vzhľadom na zhoršujúci sa zdravotný stav matky a jeho nedôveru zabezpečovať riadnu starostlivosť o maloletého bez prítomnosti inej osoby, k čomu sa opatrovník pripojil. Súd upraví styk rodiča s maloletým dieťaťom v prípade, že sa rodičia nevedia na ňom dohodnúť alebo ak je dosiahnutie dohody inak aj objektívne nemožné. Z vykonaného dokazovania, a to z dvoch informatívnych stretnutí rodičov vyplynulo, že otec matke nebráni v styku s maloletým, styk matky s maloletým sa vždy realizoval na základe uzavretej dohody v rámci informatívneho stretnutia, matka sa styku s maloletým nedomáha, dokonca na dohodnutý styk s maloletým počas letných prázdnin sa nedostavila, neprevzala si maloletého. Súd vzhľadom na vyššie uvedené dva dôvody mal za to, že styk matky s maloletým nie je potrebné upravovať a preto návrhu otca v tejto časti vyhovel.

28. Pri určovaní výšky výživného povinnému rodičovi, v danom prípade matke, súd vychádza z kritérií uvedených v ustanovení § 75 ods. 1, prvá veta Zákona o rodine, t. j. veku, odôvodnených potrieb maloletého a možností, schopností, majetkových pomerov matky. Ustanovenie § 62 ods. 3 Zákona o rodine umožňuje súdu odkloniť sa od týchto zákonných kritérií v prípade existencie objektívnych okolností na strane povinného rodiča. Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že zdravotný stav matky jej neumožňuje sa zamestnať na trvalý, dlhodobý pracovný pomer, o čom svedčia aj posledné dve pracovné charakteristiky na matku, z ktorých vyplynulo, že s ňou bol rozviazaný pracovný pomer v skúšobnej dobe, pričom z jednej pracovnej charakteristiky priamo vyplynulo nedodržiavanie pracovných pravidiel. Matka maloletého nie je zamestnaná, čo vyplynulo z lustrácie v Sociálnej poisťovni, nie je poberateľkou žiadnych dávok vyplácaných príslušným úradom práce, Sociálnou poisťovňou, nie je evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie, má jednu ďalšiu vyživovaciu povinnosť. Súd po zohľadnení týchto objektívnych okolností na strane matky pri určovaní výšky výživného aplikoval ustanovenie § 62 ods. 3 Zákona o rodine, t. j. zaviazal matku prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované, neplnoleté dieťa, t. j. tzv. minimálnym výživným, aj keď je súdu zrejmé, že nepostačuje na úhradu odôvodnených potrieb maloletého, ktorý má 10 rokov, navštevuje 4. ročník základnej školy, s návštevou ktorej sú bežné výdavky. Súd počiatok určenia vyživovacej povinnosti týmto rozhodnutím určil matke počnúc dňom právoplatnosti rozhodnutia, nakoľko neodkladným opatrením Okresného súdu Humenné maloletý nie len že bol dočasne odovzdaný do starostlivosti otca, ale zároveň matke bolo určené minimálne výživné, a preto nebolo potrebné určovať výživné späťne.

29. Keďže otec sa podaným návrhom domáhal určenia výživného v sume 100 eur a vzhľadom na vykonané dokazovanie, nebolo možné určiť výživné matke na maloletého v otcom navrhovanej výške, jeho návrh ako nedôvodný v tejto časti zamietol.

30. Týmto zároveň dochádza k zmene rozsudku, ktorým naposledy bolo rozhodované o výchove, výžive maloletého, a to rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 37P/14/2017-77 zo dňa 19.04.2017 a rozsudku, ktorým naposledy bolo rozhodované o úprave styku s maloletým, a to rozsudku Okresného súdu Svidník, č. k. 5P/86/2017-248 zo dňa 08.03.2019.

31. Znalec doručil súdu dňa 26.05.2023 znalecký posudok spolu s vyúčtovaním, ktoré špecifikoval nasledovne:

Hodinová odmena podľa § 6 vyhlášky MS SR č. 491/2004 Z. z. o odmenách, náhradách výdavkov a náhradách za stratu času pre znalcov, tlmočníkov a prekladateľov v platnom znení (ďalej len „vyhláška“) za každú začatú hodinu výkonu znaleckej činnosti:

Štúdium zdravotnej dokumentácie a jej zapracovanie do posudku.....	2 hod. á 19,92	39,84 €
Psychiatrické vyšetrenie	2 hod. á 19,92.....	39,84 €
Súdno-psychiatrická analýza spisu a jej zapracovanie do posudku...	3 hod. á 19,92	59,76 €
Vyhodnotenie psychopatologických symptómov	2 hod. á 19,92	39,84 €
Forenzný psychopatologický rozbor	4 hod. á 19,92	79,68 €
Postulovanie záverov, spracovanie posudku	4 hod. á 19,92.....	79,68 €

Tarifná odmena paušálna - § 5

- prevzatie a prvotné oboznámenie so spisom .....

19,92 €

Paušálne výdavky podľa § 14 ods. 3 písm. b) vyhlášky:

- písomné vyhotovenie úkonu ..... 4 x 2,66 ..... 10,64 €
- vyhotovenie jedného čiernobieleho listu.....108 x 0,10.....10,80 €

Spolu

380,00 €

32. Podľa § 260 CSP, ak súd nariadil vo veci znalecké dokazovanie, pri rozhodovaní o náhrade výdavkov spojených s vykonaním tohto dôkazu sa riadi ustanoveniami osobitného predpisu.

33. Podľa § 6 ods. 1 vyhlášky hodinová odmena za jednu aj začatú hodinu výkonu znaleckej činnosti je 19,92 eura, ak nie je ďalej ustanovené inak.

34. Podľa § 5 písm. b) vyhlášky znalcovi patrí paušálna odmena za prevzatie a prvotné oboznámenie so spisom 19,92 eura.

35. Podľa § 14 ods. 3 písm. b) vyhlášky znalec a prekladateľ môže od zadávateľa požadovať paušálnu náhradu za vyhotovenie jedného čiernobieleho listu písomne podaného znaleckého úkonu alebo prekladateľského úkonu vo výške 0,10 eura za formát A4 a 0,20 eura za formát A3.

36. Pri vykonaní znaleckého úkonu súd nevie jednoznačne posúdiť, ako dlho jednotlivý úkon znaleckej činnosti trval, pretože súd sa spravidla pri týchto úkonoch nenachádza. Preto súd pri hodnotení účelosti a časovej primeranosti jednotlivých úkonov znaleckej činnosti, pri ktorých nie je prítomný, vychádza spravidla zo svojich skúseností z iných obdobných prípadov a používa aj komparatívnu metódu hodnotenia. Zároveň súd prihliada na špecifickosť konkrétneho prípadu a konkrétneho znaleckého úkonu.

37. Súd preskúmal výšku vyúčtovaného znalečného, výpočet ktorého zodpovedá vyhláške a znalcovi priznal znalečné v sume 380 eur.

38. Na vyplatenie priznanej odmeny znalcovi súd upravil účtáreň tunajšieho súdu tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia.

39. Súd náhradu trov štátu nepriznal s poukazom na ustanovenie § 49 Civilného mimosporového poriadku (CMP), pretože matka, vzhľadom na svoju aktuálnu situáciu – zdravotný stav, spĺňa podmienky pre oslobodenie od súdneho poplatku. Otec vzhľadom na svoj príjem okolo 1.800 eur netto nespĺňa podmienku na oslobodenie od súdneho poplatku, ale súd zohľadnil skutočnosť, že v danej veci súd z úradnej moci za účelom zistenia skutočného stavu veci, nariadil znalecké dokazovanie, ktoré bolo v záujme maloletého. Súd preto neuložil ani jednému z rodičov povinnosť nahradiť štátu trovy konania spojené so znaleckým dokazovaním, t. j. trovy konania bude znášať štát.

40. O trovách konania účastníkov konania súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu z dôvodu, že na aplikáciu iného zákonného ustanovenia neboli splnené podmienky.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné písomné odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia, prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Žiline.

V odvolaní musí byť popri všeobecných náležitostiach (§ 127 Civilného sporového poriadku) uvedené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže byť rozšírený len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Rozsahom odvolania nie je odvolací súd viazaný vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy. Odvolanie je potrebné predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť

do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami, inak súd vyhotoví kópie odvolania na trovy odvolateľa.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj z dôvodu nesprávneho alebo neúplného zistenia skutočného stavu veci (§ 62 Civilného mimosporového poriadku).

Ak povinná osoba dobrovoľne nesplní vykonateľné rozhodnutie vo výroku, v ktorom bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.

Ak povinná osoba dobrovoľne nesplní vykonateľné rozhodnutie vo výroku, v ktorom mu bola uložená peňažná povinnosť môže oprávnený podať návrh na výkon exekúcie podľa zákona č. 233/95 Z. z. v znení neskorších predpisov (Exekučný poriadok).

Vzhľadom k tomu, že po vyhlásení a odôvodnení rozhodnutia otec a opatrovník zhodne uviedli, že sa vzdávajú práva podať vo veci opravný prostriedok, bolo by ich prípadné odvolanie právne neúčinné.